

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 66/2012-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. februára 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. I. H. a Ing. G. H., obaja bytom B., zastúpených JUDr. M. K., vo veci namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 5 Sp/20/2009-19 z 10. augusta 2010 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžo/248/2010 z 21. septembra 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. I. H. a Ing. G. H. o d m i e t a z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. decembra 2011 doručená sťažnosť Ing. I. H. a Ing. G. H., obaja bytom B. (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených JUDr. M. K., vo veci namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Sp/20/2009-19 z 10. augusta 2010 a rozsudkom

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Sžo/248/2010 z 21. septembra 2011.

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti uviedli:

„Dňa 31. 10. 2008 bol Správe katastra K. podaný návrh na vklad vecného bremena titulom kúpnej zmluvy zo dňa 21. 08. 2003, ktorá v článku VI obsahuje dohodu o zriadení vecného bremena spočívajúceho v práve používať prístupovú komunikáciu v prospech vlastníkov, resp. nájomcov nehnuteľností, ktoré sú predmetom tejto kúpnej zmluvy, k nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v katastrálnom území S., zapísanej na liste vlastníctva č. 14087 ako parcela č. 5051/1, zastavené plochy a nádvoria o výmere 1863 m². Návrh na vklad vecného bremena podali sťažovatelia prostredníctvom právneho zástupcu na čo boli oprávnení v zmysle čl. VI. ods. 1 kúpnej zmluvy zo dňa 21. 08. 2003.

Správa katastra K. vydala rozhodnutie č. k. VK 12143/2008 zo dňa 28. 11. 2008, ktorým návrh na vklad vecného bremena do katastra nehnuteľností zamietla. Svoje rozhodnutie odôvodnila tým, že účastníci tejto kúpnej zmluvy nepodali návrh na vklad vecného bremena do troch rokov od jej uzavretia pričom v zmysle ust. § 47 Občianskeho zákonníka platí nevyvrátiteľná právna domnienka, že účastníci od zmluvy odstúpili a tým sa zmluva v zmysle ust. § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka ruší od počiatku.“

Vo svojej sťažnosti ďalej uvádzajú, že *«Ako správa katastra K. vo svojom rozhodnutí č. k.: V 12143/2008 zo dňa 21. 12. 2008 (správne má byť 28. novembra 2008, pozn.), tak Krajský súd v Košiciach ako aj Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach uvádzajú, že v zmysle ustanovenia § 47 ods. 1 a 2 a § 48 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej aj ako „Občiansky zákonník“) od uzavretia zmluvy začína plynúť trojročná hmotnoprávna lehota. Jej márnym plynutím, t. j. nepodaním návrhu na rozhodnutie u príslušného orgánu, platí nevyvrátiteľná právna domnienka, že účastníci od zmluvy odstúpili a v takom prípade sa zmluva ruší od počiatku /ex tunc/. Keďže účastníci zmluvy nepodali na príslušnú správu katastra návrh na vklad vecného bremena v trojročnej lehote, zo zákona došlo k zrušeniu zmluvy. ...*

Voči tomuto rozhodnutiu podali sťažovatelia prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie v ktorom argumentovali, že rozhodnutie správy katastra spočíva

na nesprávnom právnom posúdení veci a navrhovali aby Krajský súd v Košiciach napadnuté rozhodnutie Správy katastra K. zrušil a vrátil jej vec na ďalšie konanie.

Následne Krajský súd v Košiciach Rozsudkom č. k. 5Sp/20/2009-19 zo dňa 10. 08. 2008 (ďalej aj ako „ROZSUDOK KRAJSKÉHO SÚDU V KOŠICIACH“) potvrdil rozhodnutie správy katastra zo dňa 28. 11. 2008 č. k. V 12143/2008 a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania.».

Zo sťažnosti vyplýva, že «Voči Rozsudku Krajského súdu v Košiciach podali sťažovatelia prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie v ktorom opätovne argumentovali, že ako Správa katastra K. tak aj Krajský súd v Košiciach vec nesprávne právne posúdil, a teda je potrebné aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil tak napadnutý Rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Sp/20/2009-19 zo dňa 10. 08. 2008 ako aj rozhodnutie Správy katastra K. zo dňa 28. 11. 2008 č. k. V 12143/2008 a vec vrátil na ďalšie konanie.

O odvolaní rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k: 2Sžo/248/2010 zo dňa 21. 09. 2011 (ďalej aj ako „ROZSUDOK NAJvyššieho SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY“), ktorým potvrdil rozsudok Krajského súdu v Košiciach a nepriznal účastníkom náhradu trov odvolacieho konania. ...

V súvislosti s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky podali sťažovatelia z procesnej opatrnosti dovolanie.».

Sťažovatelia tvrdia, že «Rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Sp/20/2009-19 zo dňa 10. 08. 2008 ako aj Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k: 2Sžo/248/2010 zo dňa 21. 09. 2011 bolo porušené právo sťažovateľa vlastníť majetok vyplývajúce z článku 20 ods. 1 zákona č. 460/1992 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj ako „ÚSTAVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY“) z dôvodu nezákonných rozhodnutí popísaných nižšie.».

Sťažovatelia na jednej strane súhlasia s tým, že „v zmysle platných právnych predpisov, sa nadobúda vlastnícke právo k nehnuteľnostiam resp. práva zodpovedajúce vecným bremenám až právoplatným povolením vkladu do katastra nehnuteľností. ...“. Na druhej strane podľa ich názoru „však v prípade takejto zmluvy nemožno mať za to, že

zmluva sa stáva účinnou rozhodnutím správy katastra, a teda na ňu nemožno aplikovať ust. § 47 ods. 2 Občianskeho zákonníka podľa ktorého, ak sa do troch rokov od uzavretia zmluvy nepodal návrh na rozhodnutie príslušnému orgánu, platí, že účastníci od zmluvy odstúpili.

Podľa názoru navrhovateľov, sa zmluva, ktorou sa zriaďuje vecné bremeno, stáva účinnou už vykonaním právneho úkonu vo forme a spôsobom ustanoveným právnymi predpismi a povolenie vkladu vlastníckeho práva správou katastra je momentom vzniku vecného bremena.“.

V nadväznosti na uvedené sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa vlastníť majetok vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 Ústavy SR Rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Sp/20/2009-19 zo dňa 10. 08. 2008 ako aj Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k: 2Sžo/248/2010 zo dňa 21. 09. 2011 porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Sp/20/2009-19 zo dňa 10. 08. 2008 ako aj Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k: 2Sžo/248/2010 zo dňa 21. 09. 2011 sa zrušujú a vec sa Krajskému súdu v Košiciach vracia na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľom trovy konania do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľov prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mal preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 218/07, III. ÚS 214/2010).

V nadväznosti na to ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 20 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu č. k. 5 Sp/20/2009-19 z 10. augusta 2010

Ústava rozdeľuje ochranu základných práv a slobôd medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (IV. ÚS 23/05).

Judikatúra ústavného súdu stabilne pripomína, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy vecí nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, a to predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci (napr. I. ÚS 214/09). Podľa princípu subsidiarity ústavného súdu vyplývajúceho z poslednej vety čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Vzhľadom na princíp subsidiarity ustanovený v čl. 127 ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľmi uplatnených námietkach porušenia ich práv označeným rozsudkom krajského súdu, pretože sťažovatelia mali k dispozícii účinný právny prostriedok ochrany svojich práv, a to odvolanie (ktorý aj využili), o ktorom rozhodol najvyšší súd.

Ústavný súd z týchto dôvodov sťažnosť sťažovateľov v časti, ktorá smeruje proti namietanému uzneseniu krajského súdu odmietol z dôvodu nedostatku svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde (obdobne napr. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, III. ÚS 290/06, III. ÚS 288/07).

II.2 K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 20 ods. 1 ústavy rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 2 Sžo/248/2010 z 21. septembra 2011

1. Z petitu sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy označenými rozsudkami krajského súdu a najvyššieho súdu.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127

ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (m. m. IV. ÚS 415/09, IV. ÚS 355/09, II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní sťažnosti sťažovateľov vychádzal z uvedenej zásady viazanosti petitom návrhu na začatie konania (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde), ako aj zo skutočnosti, že sťažovatelia sú v tomto prípade zastúpení kvalifikovaným právnym zástupcom. Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie postupovať s odbornou starostlivosťou, dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (napr. II. ÚS 117/05, IV. ÚS 267/08, IV. ÚS 213/2010). Vzhľadom na tieto skutočnosti ústavný súd prerokoval sťažnosť len v rozsahu namietaného porušenia tých práv, ktorých vyslovenia sa sťažovatelia domáhajú v návrhu na rozhodnutie, t. j. v petite sťažnosti.

V súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 2 Sžo/248/2010 z 21. septembra 2011 ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07, IV. ÚS 396/08), súčasťou ktorej je aj právny názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocenčné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48

ústavy. O prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením.

Sťažovatelia nenamietajú porušenie žiadneho z týchto základných práv, resp. ústavnoprocených princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy. Z toho dôvodu ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľov v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

2. Napriek uvedenej ústavnoprávnej prekážke, uplatniac materiálne chápanie ochrany ústavnosti vrátane ochrany základných práv a slobôd, ústavný súd vzhľadom na to, že sťažovatelia vo svojej sťažnosti namietali nesprávny právny názor najvyššieho súdu, z ktorého vychádzal pri svojom rozhodovaní, posúdil napadnutý rozsudok najvyššieho súdu, či ním nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu garantovanú v čl. 46 ods. 1 ústavy.

Sťažovatelia odôvodnili svoj právny názor takto:

„Zmluvy, ktoré upravuje ust. § 47 ods. 1 Občianskeho zákonníka sú také zmluvy, ktorých účinnosť je podmienená rozhodnutím príslušného orgánu. Zmluvy o prevode nehnuteľností a taktiež zmluvy o zriadení vecného bremena nie sú zmluvami, ktorých účinnosť by bola podmienená rozhodnutím príslušného orgánu, teda príslušnou správou katastra, ale ich platnosť a účinnosť nastáva ich uzavretím, teda súčasne so vznikom platnej zmluvy.

Účinnosťou zmluvy rozumieme skutočnosť, že zmluva začala spôsobovať zamýšľané právne následky, inak povedané, že sa možno úspešne domáhať plnenia zo zmluvy (obligačnoprávne účinky zmluvy). Vznik zmluvy a jej účinnosť spravidla nastávajú zároveň. Ak teda príslušný predpis ustanovuje, že práva k nehnuteľnostiam zo zmlúv sa do katastra zapisujú vkladom a právne účinky vkladu vznikajú na základe právoplatného rozhodnutia správy katastra o jeho povolení, znamená to, že obligačnoprávne účinky zmluvy nastanú bez

ohľadu na rozhodnutie príslušného orgánu a vecnoprávne účinky uzavretej zmluvy (platnej a účinnej) nastávajú až vkladom do katastra.

Teda právny názor, že na kúpnu zmluvu zo dňa 21. 08. 2003 a na jej ustanovenie čl. VI o zriadení vecného bremena sa vzťahuje ust. § 47 Občianskeho zákonníka, teda že po uplynutí trojročnej lehoty od uzavretia tejto zmluvy platí nevyvráti teľná právna domnienka, že účastníci od zmluvy odstúpili, nie je správny.

V tejto súvislosti navrhovatelia opätovne poukazujú na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 2Cdo 124/2003 a 2Cdo184/2005, z odôvodnenia ktorých navrhovatelia citovali už v podanom odvolaní: Rozhodnutie správy katastra o povolení vkladu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti nie je rozhodnutím, s ktorým by zákon spájal vznik účinnosti zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnej veci (§47 Občianskeho zákonníka) Účinky vkladu podľa § 133 ods. 2 Občianskeho zákonníka spočívajú v nadobudnutí vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, t. j. vo vecnoprávných následkoch, a nie v obligačnoprávných následkoch (v účinnosti) zmluvy, ktoré nastali platným prijatím návrhu na uzavretie zmluvy (§ 44 ods. 1 Občianskeho zákonníka).“

Pri preskúvaní namietaného rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09). Vzhľadom na to považuje ústavný súd za potrebné poukázať aj na relevantnú časť odôvodnenia uznesenia krajského súdu č. k. 5 Sp/20/2009-19 z 10. augusta 2010, v ktorej sa uvádza:

„Na základe vykonaného dokazovania a takto zisteného skutkového stavu, vyhodnotiac dôkazy vykonané v priebehu správneho konania jednotlivo i v ich vzájomnej súvislosti dospel súd k záveru, že v danom prípade nie sú splnené podmienky pre vklad vecného bremena v prospech navrhovateľov v 1. a 2. rade na základe vyššie špecifikovanej kúpnej zmluvy, súčasťou ktorej je aj zmluva o zriadení predmetného vecného bremena. ...

Ak dôjde k zriadeniu vecného bremena zmluvou, táto zmluva vzhľadom na závažnosť tohto právneho úkonu a z dôvodu právnej istoty musí mať písomnú formu. Ide o dvojstranné právne dojednanie, pre uzavretie ktorého platia všeobecné ustanovenia o zmluvách (§ 43 a nasl. OZ) vrátane § 47 OZ. Na nadobudnutie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu sa vyžaduje zápis vkladu do katastra nehnuteľností (§ 28 a nasl. KZ). Vychádzajúc z uvedeného toto právo zo zmluvy sa nadobúda až na základe vkladu do katastra nehnuteľností, ktorý možno vykonať iba na základe právoplatného rozhodnutia príslušnej správy katastra. Právne účinky vkladu vznikajú zásadne na základe právoplatného rozhodnutia príslušnej správy katastra o jeho povolení, t. j. dňom jeho vyznačenia.

So vznikom zmluvy je obvykle spojená aj jej účinnosť, t. j. možnosť úspešne sa domáhať plnenia zo zmluvy. V prípadoch, kde zákon vyžaduje k zmluve aj rozhodnutie príslušného orgánu, účinnosť zmluvy na rozdiel od jej vzniku nastane až dňom, kedy kladné rozhodnutie tohto orgánu nadobudlo právoplatnosť.

Je potrebné rozlíšiť záväzkovo právnu účinnosť zmluvy, ktorá nastáva uzavretím platnej zmluvy, t. j. viazanosť účastníkov dohody svojimi prejavmi vôle, obsiahnutými v zmluve a účinnosť zmluvy, resp. dohody vo sfére vecnoprávnej, ktorá nastáva až vkladom do katastra nehnuteľností.

Vychádzajúc z právneho stavu, platného v čase vydania napadnutého rozhodnutia (OZ i KZ) je nepochybné, že predmetná zmluva o zriadení vecného bremena je zmluvou, ktorej účinnosť je podmienená rozhodnutím príslušného orgánu, čo jednoznačne vyplýva z ust. § 151 o ods. 1 OZ, a preto odporkyňa postupovala správne, keď pri posudzovaní návrhu navrhovateľov skúmala aj to, či predmetný návrh bol podaný v lehote uvedenej v ods. 2 § 47 OZ, t. j. či tu platí nevyvrátiteľná domnienka, že ak účastníci zmluvy nepodali návrh na rozhodnutie o povolení vkladu na príslušnú správu katastra nehnuteľností do 3 rokov od uzavretia zmluvy platí, že od tejto odstúpili. Táto povinnosť jej vyplýva z už citovaných ustanovení § 31 KZ i § 36b ods. 1 cit. vyhlášky Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, ktorou sa vykonáva katastrálny zákon.

Keďže navrhovatelia podali predmetný návrh na vklad vecného bremena na základe zmluvy, uzavretej dňa 21. 8. 2003, dňa 31. 10. 2008, t. j. po uplynutí 3-ročnej lehoty na podanie návrhu od uzavretia zmluvy, ktorá uplynula dňa 21. 8. 2006, je potrebné vychádzať z nevyvrátiteľnej domnienky, že účastníci od zmluvy odstúpili.

Súd zvážil všetky uvedené skutočnosti a na ich základe, v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami podľa § 250q ods. 1 O. s. p. napadnuté rozhodnutie odporkyne ako zákonné potvrdil.“

Najvyšší súd v rozsudku sp. zn. 2 Sžo/248/2010 z 21. septembra 2011, ktorým potvrdil napadnutý rozsudok krajského súdu, uviedol:

«Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 v spojení s § 250s OSP preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov odvolania podľa § 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP, bez nariadenia pojednávania, podľa § 250ja ods. 2 a § 214 OSP v spojení s § 250l ods. 2 a § 246c ods. 1 veta prvá OSP s tým, že deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľov nie je možné vyhovieť. ...

Predmetom súdneho preskúmania v danom prípade je rozhodnutie, ktorým odporca zamietol návrh na vklad vecného bremena do katastra nehnuteľností z dôvodu uplynutia trojročnej lehoty, od uzatvorenia zmluvy o zriadení vecného bremena, na podanie takéhoto návrhu podľa § 31 ods. 3 Katastrálneho zákona.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné východiská, pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Preto sa s rozsudkom krajského súdu stotožňuje v celom rozsahu a na zdôraznenie jeho správnosti považuje za vhodné doplniť nasledovné:

V odvolaní navrhovateľa citovali rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2Cdo 124/2003 a 2 Cdo 184/2005 a dovoľávali sa analogického postupu krajského súdu. Tu odvolací súd poukazuje na to, že skutkový stav v uvedených veciach bol odlišný od skutkového stavu v danej veci,- nakoľko uvedené rozsudky riešili otázku záväznosti prejavov vôle účastníka právneho úkonu voči jeho právnym nástupcom cit: „Z platnej zmluvy vznikajú pre jej účastníkov obligačné právne účinky, t. j. obsah zmluvy sa stáva pre účastníkov zmluvy rovnako a bezpodmienečne záväzným (účinnosť zmluvy). Viazanosť

účastníkov ich prejavmi vôle, smerujúci k vzniku zmluvy, ku vzniku vecne právnych účinkov, ktorej treba ešte kladné rozhodnutie orgánu katastra, trvá aj pre dedičov zomrelého účastníka, ktorí vstupujú do jeho práv a záväzkov z občianskoprávneho vzťahu, ku ktorému došlo na podklade zhodných prejavov vôle účastníkov ešte pred vznikom vecne právnych účinkov účinnnej zmluvy.“

Odvolaací súd súhlasí s názorom vysloveným vo vyššie uvedených rozsudkoch, že rozhodnutie správy katastra o povolení vkladu vecného bremena do katastra nehnuteľností nie je rozhodnutím, ktoré je z hľadiska obligačné právnych účinkov podmienkou pre nadobudnutie účinnosti zmluvy v zmysle § 47 OZ.

Avšak zároveň odvolaací súd poukazuje na to, že cieľom akejkoľvek zmluvy je vyvolanie určitých vecne právnych následkov. V prípade zmluvy o prevode vlastníckeho alebo iného majetkového práva k nehnuteľnostiam, je podmienkou toho, aby k vecne právnym následkom došlo, právoplatné rozhodnutie správy katastra nehnuteľností o povolení vkladu takéhoto práva do katastra nehnuteľností. Dôležitosť tohto rozhodnutia je potvrdená tak v § 133 ods. 2, resp. § 151o Občianskeho zákonníka v znení účinnom v rozhodnom období, ako aj v § 28 ods. 2 a 3 Katastrálneho zákona v znení účinnom v rozhodnom období.

Je zrejmé, že bez takéhoto rozhodnutia štátneho orgánu k vecne právnym následkom vyplývajúcim zo zmluvy vôbec nedôjde, t. j. zmluva bez takéhoto rozhodnutia nenadobudne vecne právnu účinnosť. Argumentácia navrhovateľov uvedená v odvolaní, ktorá bezdôvodne stotožňuje obligačné právnu a vecne právnu účinnosť zmluvy o prevode vlastníckeho alebo iného majetkového práva k nehnuteľnostiam a je podľa názoru odvolacieho súdu dôsledkom neprípustné širokého výkladu vyššie uvedených rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré sú navyše založené na posúdení iného skutkového stavu, by potom nevyhnutne viedla k záveru, že pre zmluvy o prevode vlastníckeho alebo iného majetkového práva k nehnuteľnostiam nie je rozhodnutie o povolení vkladu do katastra nehnuteľností vôbec potrebné, pretože vecne právne následky sa podľa takéhoto ponímania dostávajú do roviny podradenosti voči obligačne právnym následkom.

Prijatím takéhoto výkladu ustanovení § 133 a § 151o O Z ako aj § 28 Katastrálneho zákona, v znení účinnom v rozhodnom období, by došlo k popretiu princípu konštitučného charakteru právoplatnosti rozhodnutia správy katastra o povolení vkladu práva

zodpovedajúceho vecnému bremenu vo vzťahu k vzniku vecne právnych následkov (t. j. vecne právnej účinnosti) takejto zmluvy, čím by sa tieto ustanovenia platného právneho poriadku stali úplne obsolentnými. Pričom sú to predovšetkým vecne právne následky, ktoré zmluvné strany spravidla uzatvorením zmluvy sledujú.

Preto v tejto súvislosti je potrebné považovať rozhodnutie správy katastra o povolení vkladu za rozhodnutie, ktoré má na mysli § 47 ods. 1 Občianskeho zákonníka, s následkami uvedenými v ods. 2 tohto ustanovenia.

Odvolačný súd sa z uvedených dôvodov stotožnil s právnym názorom krajského súdu, že vychádzajúc z právneho stavu platného v čase vydania napadnutého rozhodnutia je nepochybné, že predmetná zmluva o zriadení vecného bremena je zmluvou, ktorej účinnosť vo vecne právnej sfére je podmienená rozhodnutím príslušného orgánu, čo jednoznačne vyplýva z ustanovenia § 151 ods. 1 OZ, a preto odporca postupoval správne, keď pri posudzovaní návrhu navrhovateľov skúmal aj to, či predmetný návrh bol podaný v lehote uvedenej v § 47 ods. 2 OZ, t. j. či platí nevyvrátená domnienka, že ak účastníci zmluvy nepodali návrh na rozhodnutie o povolení vkladu na príslušnú správu katastra nehnuteľností do troch rokov od uzavretia zmluvy, platí, že od tejto odstúpili.

Preto ak krajský súd dospel k právnemu záveru totožnému so záverom správneho orgánu a rozhodol, že preskúmaným rozhodnutím odporcu nedošlo k porušeniu zákona a chránených záujmov navrhovateľov, tento jeho názor považoval aj odvolací súd, z dôvodov uvedených vyššie, za správny.

Po preskúmaní predloženého spisového materiálu a postupu a rozhodnutia krajského súdu odvolací súd dospel k záveru, že krajský súd dostatočne podrobne a presne zistil skutkový stav a vysporiadal sa so všetkými relevantnými námietkami navrhovateľov.

Skutočnosti, ktorými navrhovatelia v odvolaní spochybňujú predmetné rozhodnutie krajského súdu, neboli zistené v odvolacom konaní. Tieto boli v podstate totožné s námietkami, ktoré navrhovatelia namietali už v prvostupňovom konaní a s ktorými sa krajský súd náležite vysporiadal.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolaniu navrhovateľov nevyhovel a s prihliadnutím na všetky individuálne okolnosti daného prípadu rozsudok Krajského súdu v Košiciach ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil.»

Ústavný súd však predovšetkým zdôrazňuje, že podľa konštantnej judikatúry nie je súčasťou systému všeobecných súdov. Podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a právnych názorov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010), usmerňovať vývoj judikatúry všeobecných súdov z hľadiska správnosti výkladu a uplatňovania zákonov (za podmienky rešpektovania jeho ústavnej konformity) alebo zjednocovať judikatúru všeobecných súdov (napr. I. ÚS 17/01, IV. ÚS 267/05). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010). Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07).

Ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v rámci ktorej už vyslovil, že kompetencie ústavného súdu nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a zásadne sa nepoužívajú na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv a slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k porušeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd (IV. ÚS 238/07).

Základné právo na súdnu ochranu zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (I. ÚS 26/94). Ochrany základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa možno domáhať v medziach a za podmienok ustanovených vykonávacími zákonmi (napr. III. ÚS 124/04).

Ústavou zaručené základné právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy neznamena právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom a nemožno ho účelovo chápať tak, že jeho naplnením je len víťazstvo v takomto spore (II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05).

Vychádzajúc z uvedených právnych názorov ústavný súd na účely posúdenia opodstatnenosti sťažnosti preskúmal napadnutý rozsudok najvyššieho súdu, pričom nezistil, že by interpretácia a aplikácia príslušných právnych noriem najvyšším súdom mohla zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do namietaného uznesenia v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy. Naopak, podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd svoje právne závery zdôvodnil ústavne akceptovateľným spôsobom, t. j. tak, ako to vyplýva z požiadaviek základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, keď sa v celom rozsahu stotožnil so závermi a s právnym názorom uvedeným v rozsudku krajského súdu č. k. 5 Sp/20/2009-19 z 10. augusta 2010 označiac ich za presvedčivé.

Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd ako odvolací súd svoj rozsudok ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil a pritom postupoval v súlade s platnou a účinnou právnou úpravou. Ústavný súd dospel k záveru, že ho nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľný, resp. neudržateľný do tej miery, aby mohol mať za následok porušenie označeného základného práva sťažovateľov. Samotná skutočnosť, že sa sťažovatelia s rozsudkom najvyššieho súdu nestotožňujú, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho postupu, resp. rozhodnutia (II. ÚS 218/02, resp. I. ÚS 3/97).

Ingerencia ústavného súdu do výkonu právomoci najvyššieho súdu by mohla byť opodstatnená len v prípade nezlučiteľnosti namietaného rozsudku s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd uzavrel, že medzi namietaným rozsudkom najvyššieho súdu a základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala, že mohlo dôjsť k jeho porušeniu, čo zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že aj v prípade, ak by sťažovatelia namietali porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, by bol dôvod na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre zjavnú neopodstatnenosť.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa už ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľov na ochranu ústavnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. februára 2012